

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 6. april 2021

Sak

2020/0690 Den Norske Druidorden FGDO – org.nr. 975 576 086 – klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og varamedlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Den Norske Druidorden FGDO (klager) søkte 20. august 2019 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknadsbeløpet gjaldt et kompensasjonsbeløp på 1 553 090 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avslo søknaden 3. desember 2019, med den begrunnelse at organisasjonen er lukket. Det vises blant annet til at det stilles krav til visse kvalifikasjoner som at nye medlemmer må overholde de alminnelige grunnsetninger for en moralsk og sedeligandel og i informasjon på hjemmesiden deres om medlemskap stilles det krav om godandel og velordnet økonomi for å kunne bli medlem.

Klager påklaget vedtaket 12. desember 2019. Klager anfører at organisasjonen definerer seg som åpen, på samme måte som sammenlignbare ordenssamfunn, herunder Odd Fellow Ordenen, som har fått innvilget merverdiavgiftskompensasjon. Det vises til at klager endret ordensloven slik at det ikke lenger stilles krav om invitasjon og anbefaling av eksisterende medlemmer for å bli opptatt i organisasjonen. Nå kan alle søke om opptakelse og søknaden behandles av den enkelte losje det søkes opptak i, jf. § 48 i ordensloven. Historisk har organisasjonen vært mer lukket, men det er satt som mål å være mer åpen og synlig, og på denne måten tiltrekke seg flere medlemmer. Det er en av grunnene til at kravet om å bli invitert av aktive medlemmer er fraveket. Klager hevder at ordener og foreninger, inkludert Odd Fellow Ordenen, har sine særkrav, sin spesielle identitet og formålsparagrafer uten at disse fremstår som ekskluderende. Det vises til at klager stiller krav om at medlemmene må være fylt 25 år og man bør kunne slutte seg til ideelle og etiske ordensmål. Stilling eller tittel er uten betydning. Organisasjonen er dessuten en politisk og livssynsnøytral organisasjon som gjennom møter og opplæringsprogrammer ønsker å formidle og utvikle medlemmenes kunnskap av etisk verdi. Utenom møtene ytes det utstrakt velgjørhetsarbeid både lokalt og sentralt. Støtte ytes i form av praktisk hjelp, økonomisk støtte, mat og lignende. Det ytes også støtte til kreftforskning og det er

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

de siste årene gitt flere hundre tusen kroner til Radiumhospitalet til dette formålet. Alle ytelsene skjer ut fra organisasjonen eller losjer, uten krav om gjenytelse eller noen form for godtgjørelse. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 15. september 2020 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c) fremgår det at det ikke gis kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig».

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Den Norske Druidorden FGDO sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 3. desember 2019 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c) fremgår det at det ikke gis kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig».

Kulturdepartementet har i høringsnotat av 11. desember 2017 om «Ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» punkt 2.4.4 gitt føringer for praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav c. Det fremgår at:

«Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. I forslag til nytt regelverk om Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner heter det at «lukkede organisasjoner er ikke åpne for allmennheten og skal ikke motta tilskudd. Det innebærer eksempelvis at organisasjoner der eksisterende medlemmer skal godkjenne nye medlemmer ikke regnes som støtteberettiget», jf. høringsnotat av. 16. august punkt. 3.2.3. Departementet legger opp til at lukkede organisasjoner ikke skal motta kompensasjon. Lukkede organisasjoner defineres her som organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Slike organisasjoner kjennetegnes ved at nye medlemmer må anbefales eller inviteres av eksisterende medlemmer og eventuelt at nye medlemmer må kunne vise til visse kvalifikasjoner som godt omdømme ol.»

Det følger av klagers ordenslov § 46 at «[e]nhver mann som har fylt 25 år, har en velordnet økonomi, nyter alminnelig aktelse, er i besittelse av sine statsborgerlige rettigheter og som skriftlig erklærer at han av fri vilje vil adlyde Ordensloven, kan optas som medlem av Den norske Druidorden FGDO.»

Videre fremgår det av klagers ordenslov § 48 at «[o]pptakelse i en Grunnlosje kan bare skje etter søknad. Søknaden leveres til Grunnlosjens Edel Erk (lederen i grunnlosjene). Søknaden behandles i Druidgraden etter en spesiell prosedyre.»

I kommentarene til § 48 er prosedyren nærmere beskrevet. Det fremgår blant annet at losjene anbefales å bruke god tid på behandling av søknadene, og at overordnet Storlosje og Grunnlosjene får tilstrekkelig tid til eventuelt å kommentere søknadene. Søkerens navn og øvrige opplysninger som er gitt i søknaden, overleveres til losjens fortrolighetsutvalg som skal innhente nøyaktige opplysninger om søkeren. Søkeren og eventuelt ektefelle/samboer innkalles til et møte for nærmere orientering. Utvalget skal forvisse seg om at søkeren er egnet til opptakelse i ordenen, og at han har forutsetninger for på rett måte å gå inn for organisasjonens ideelle oppgaver. De skal også forvisse seg om at eventuell ektefelle/samboer er velvillig innstilt til at søkeren går inn i ordenen. Hvis det etter utvalgets undersøkelse ikke er noe til hinder for søkerens opptakelse i ordenen, leser Edel Erk opp søknaden i et nytt møte. Dersom intet er til hinder for det, plikter enhver ordensbror snarest konfidensielt å meddele Edel Erk i den losje hvor søknaden foreligger, alt som kan være til hinder for den foreslåtte søkers opptakelse. Etter at søknaden er behandlet i henhold til det ovenstående, bestemmes det senere ved balloting om søkeren kan opptas. Edel Erk må påse at søknaden ikke blir ballotert over før brødrene har hatt rimelig tid til å uttale seg. Hvis en søknad er blitt avslått under ballotingen, kan søkeren ikke foreslåes i noen losje av FGDO i de følgende tolv måneder. Medlem av ordenen blir man først ved opptakelsen, og denne skal foretas så snart som mulig etter ballotingen.

Det fremgår av ordensloven § 1 at klagers formål er å virke for menneskenes ideelle utvikling og å arbeide for et verdensomspennende vennskap bygget på rettferdighet, velgjørenhet og broderkjærlighet. Oppgaven søker ordenen å løse ved å meddele sine medlemmer kunnskaper av etisk og åndelig verdi, og det kreves at medlemmene overholder de alminnelige grunnsetninger for en moralsk og sedelig vandel, jf. ordensloven § 2. Ifølge egenerklæringsskjemaet er organisasjonen politisk og religiøs nøytral, og den er en livssyn organisasjon som meddeler sine medlemmer kunnskap av etisk og sedelig vandel. Foruten møter, som er av oppdragende og opplærende karakter, ytes det utstrakt sosialt arbeid.

Selv om klager definerer seg som åpen og utfører frivillig arbeid utad, fremstår klager ut ifra ordensloven som en lukket organisasjon med virksomhet som ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Klagers ordenslov § 46 stiller krav om velordnet økonomi og alminnelig aktelse for å oppnå medlemskap. Krav om godt omdømme er nevnt som eksempel på noe som gjør en organisasjon lukket i høringsnotatet som er sitert ovenfor, og Lotterinemnda legger derfor stor vekt på dette. Klagers ordenslov har videre detaljerte kriterier og regler for prosessen for å bli opptatt som medlem. Blant annet kan eksisterende medlemmer komme med innsigelser og medlemskap oppnås først ved søknad og etter positivt utfall ved balloting. Etter Lotterinemndas syn er det ikke noe i klagers formål eller virke som tilsier at det er naturlig å ha slike kriterier for medlemskap.

På bakgrunn av dette har Lotterinemnda kommet til at klager ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig, og klager er følgelig en lukket organisasjon som ikke er kompensasjonsberettiget.

Klager sammenligner seg med Odd Fellow Ordenen, som har mottatt merverdiavgiftskompensasjon, og Lotterinemnda tolker dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling. Lotterinemnda bemerker at i alle tilfeller hvor det søkes om merverdiavgiftskompensasjon, må vilkårene i forskriften være oppfylt. Dette gjelder for samtlige søkere, uavhengig av hva slags type organisasjon som søker. Det må i den enkelte sak utføres en konkret vurdering, og utfallet av søknaden vil bero på om forskriftens krav er oppfylt.

Lotteritilsynet har forklart i innstillingen at Odd Fellow Ordenen og de andre losjene er behandlet ut ifra de samme kriteriene i forskriften § 3, og at det under saksbehandlingen ikke ble funnet støtte for at Odd Fellow Ordenen var en lukket organisasjon. Det ble vist til at regelverket vedrørende medlemskap i Odd Fellow Ordenen ble endret forut for søknaden i 2019. På denne bakgrunn legger Lotterinemnda til grunn at det er forskjeller mellom Den Norske Druidorden FGDO og Odd Fellow Ordenen som medfører ulik behandling.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk